

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

TA'LIM VA KASB: ZAMONAVIY JAMOAT TARAQQIYOTIDA INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUV

Rahmatullayeva Gulsanam Nizomiddin qizi

*Namangan Davlat Pedagogika Instituti. Ijtimoiy
fanlar fakulteti. Xorijiy til va adabiyoti (nemis tili)
yo'nalishi 2-bosqich talabasi*

gulsanamrahmatillayeva95@gmail.com

Annotatsiya; Mazkur ilmiy maqolada ta'lim va kasb o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, ularning jamiyat ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotidagi o'rni hamda zamonaviy mehnat bozori talablariga moslashish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, rivojlangan davlatlar tajribasida ta'lim va kasb integratsiyasining samarali modellariga oid misollar keltiriladi. Tadqiqot natijalari ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va kadrlartayyorlash sifatini oshirishda muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Kalit so'zlar: ta'lim, kasb, mehnat bozori, kasbiy kompetensiya, uzluksiz ta'lim, xalqaro tajriba.

Globalashuv va texnologik rivojlanish sharoitida ta'lim va kasb masalasi jamiyat taraqqiyotining ustuvor yo'nalishlaridan biriga aylandi. Ta'lim tizimi orqali shaxsda nafaqat nazariy bilimlar, balki kasbiy ko'nikma va kompetensiyalar shakllantiriladi. Shu bois, ta'lim va kasb o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy jihatdan tadqiq etish dolzarb masala hisoblanadi.

Ta'lim va kasb tushunchalarining nazariy asoslari

Ta'lim - bu shaxsning bilim, ko'nikma, malaka va ijtimoiy tajribani egallash jarayoni bo'lib, u jamiyat ehtiyojlariga mos holda rivojlanadi. Kasb esa shaxsning muayyan faoliyat turini bajarish uchun zarur bo'lgan bilim va malakalar majmuasidir. Zamonaviy ilmiy manbalarda ta'lim va kasb o'zaro integratsiyalashgan tizim sifatida qaraladi.

Ta'limning asosiy vazifasi - raqobatbardosh, innovatsion fikrlovchi va mehnat bozorida talab yuqori bo'lgan mutaxassislarni tayyorlashdir. Kasbiy ta'lim esa nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish orqali shaxsning kasbiy shakllanishini ta'minlaydi.

Zamonaviy mehnat bozorida ta'lim va kasbning o'rni

Bugungi kunda mehnat bozori yuqori malakali, moslashuvchan va doimiy o'rganishga tayyor kadrlarni talab etmoqda. Shu sababli uzluksiz ta'lim konsepsiyasi muhim ahamiyat kasb etadi. Ta'lim muassasalari va ishlab chiqarish korxonalarida o'rtasidagi hamkorlik kadrlar tayyorlash sifatini oshirishga xizmat qiladi. Kasbiy ta'limning rivojlanishi iqtisodiy o'sishga, bandlik darajasining oshishiga va ijtimoiy barqarorlikka bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim va kasb uyg'unligi yoshlarning mehnat bozoriga tez moslashishini ta'minlaydi.

Xalqaro tajribada ta'lim va kasb integratsiyasi Germaniya tajribasi

Germaniyada dual ta'lim tizimi keng qo'llaniladi.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

Ushbu tizimda talabalar o'qish jarayonida korxonalarda amaliyot o'tash orqali real kasbiy tajribaga ega bo'ladilar. Natijada bitiruvchilarning bandlik darajasi yuqori bo'ladi.

Janubiy Koreya tajribasi

Janubiy Koreyada ta'lim tizimi texnologik rivojlanish bilan chambarchas bog'langan. Kasbiy ta'lim muassasalari sanoat korxonalari bilan hamkorlikda faoliyat yuritadi va bu innovatsion kadrlartayyorlashga xizmat qiladi.

Finlyandiya tajribasi

Finlyandiya ta'lim tizimi shaxsiy qobiliyatlarni rivojlantirishga yo'naltirilgan. Kasb tanlashda o'quvchilarning qiziqishlari va mehnat bozori ehtiyojlari inobatga olinadi. Ushbu yondashuv kasbiy barqarorlikni ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. UNESCO. Education for Sustainable Development. Paris, 2021.
2. Becker, G. S. Human Capital: A Theoretical and Empirical Analysis Chicago: University of Chicago Press, 2019.
3. OECD. Skills Outlook: Skills for a Digital World. OECD Publishing, 2022.
4. European Commission. Vocational Education and Training in Europe. Brussels, 2020.
5. Schleicher, A. World Class: How to Build a 21st-Century School System. OECD Publishing, 2018.

